

САОПШТЕЊЕ

Молимо кориснике да приликом употребе података
обавезно наведу извор

ГОДИНА II

САРАЈЕВО, 26.05.2015.

БРОЈ 1

СТАТИСТИКА ДИСТРИБУТИВНЕ ТРГОВИНЕ

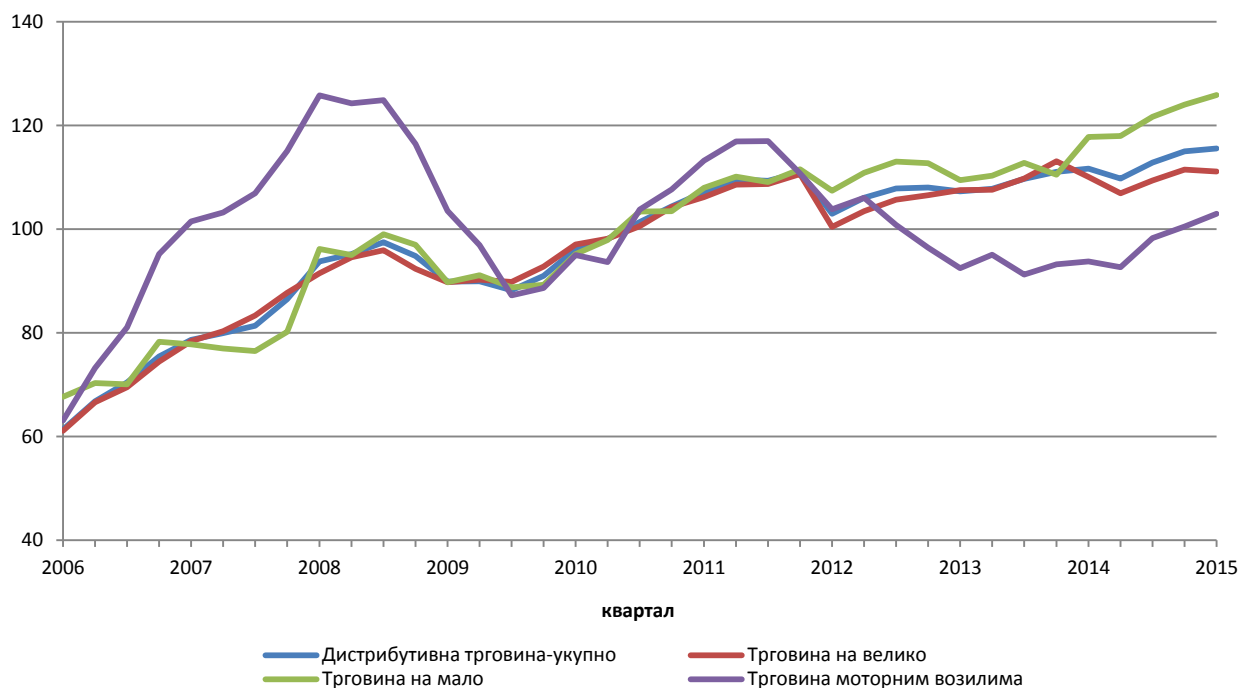
Индекс промета дистрибутивне трговине у БиХ, I квартал 2015.

Укупан десезонирани промет дистрибутивне трговине у првом кварталу 2015. године у БиХ забиљежио је раст од 0,5% у односу на четврти квартал 2014. Раст промета остварен је у трговини моторним возилима и мотоциклима у износу од 2,4% и трговини на мало у износу од 1,5% док је у трговини на велико забиљежен пад у износу од 0,3%.

Највећи раст промета остварен је у дјелатности трговина на велико машинама, опремом и прибором у износу од 10,3%, док је највећи пад забиљежен у трговини на велико уз наканду или на основу уговора у износу од 12,5%.

Индекс промета дистрибутивне трговине у БиХ у првом кварталу 2015. године остварио је раст од 15,5% у односу на базну (2010.) годину. Индекс промета трговине на велико забиљежио је раст од 11,1% као и индекс промета трговине на мало који је забиљежио раст за 25,9% у односу на базну (2010.) годину. У истом периоду базни индекс промета трговине моторним возилима и мотоциклима забиљежио је раст у износу од 3,0%. Дати подаци су десезонирани.

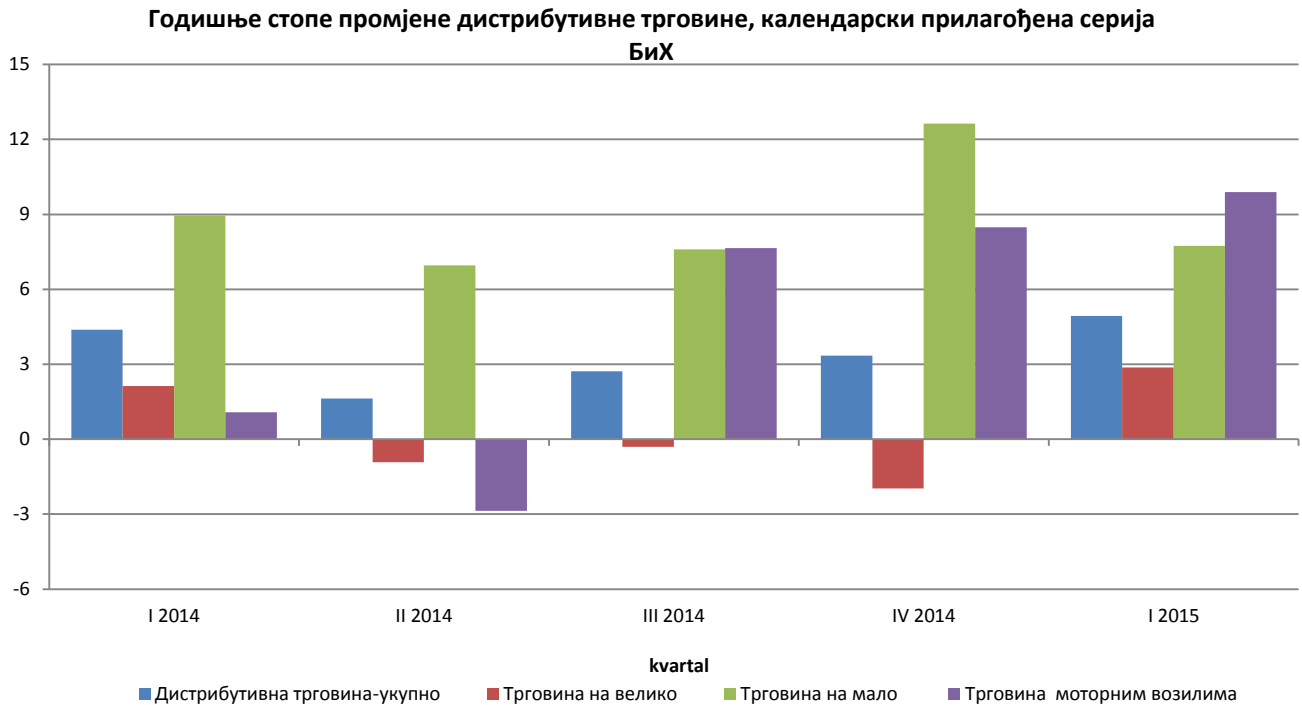
Индекси промета дистрибутивне трговине, десезонирана серија БиХ (2010=100)

Укупан промет дистрибутивне трговине у БиХ, календарски прилагођен, у првом кварталу 2015. године забиљежио је раст од 4,9% у односу на исти квартал претходне године. Пораст промета забиљежен је у трговини на мало у износу од 7,7%, трговини на велико од 2,9% док је промет моторним возилима и мотоциклима забиљежио раст од 9,9%.

Највећи раст промета остварен је у трговини на велико машинама, опремом и прибором од 62,1%, док је највећи пад забиљежен у трговини мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавању и поправци мотоцикала у износу од 25,9%.

Дати подаци су календарски прилагођени.

У структури оствареног промета укупне трговине (изворни, неприлагођени подаци) највеће учешће остварено је у трговини на велико (58,3%), потом слиједе трговина на мало (36,6%), те трговина и одржавање моторних возила и мотоцикала (5,1%).

Табела 1: Основни индикатори промета дистрибутивне трговине у БиХ

Назив дјелатности - КД БиХ 2010	сезонски прилагођени подаци				календарски прилагођени подаци		
	I 2015	IV 2014	I 2015	I 2015	I 2015	IV 2014	III 2014
	IV 2014	III 2014	ø2014	ø2010	I 2014	IV 2013	III 2013
Дистрибутивна трговина -укупно	0,5	1,9	2,9	15,5	4,9	3,3	2,7
Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима	2,4	2,3	6,9	3,0	9,9	8,5	7,6
Трговина на велико	-0,3	1,9	1,5	11,1	2,9	-2,0	-0,3
Трговина на мало	1,5	1,9	4,6	25,9	7,7	12,6	7,6

*подаци за претходни период су ревидирани

Табела 2: Кварталне стопе промјене оствареног промета дистрибутивне трговине

Шифра КД БиХ 2010	Назив дјелатности - КД БиХ 2010	2014				2015
		I	II	III	IV	I
G	Трговина на велико и мало, поправак моторних возила и мотоцикала	0,5	-1,7	2,8	1,9	0,5
45	Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправак моторних возила и мотоцикала	0,6	-1,2	6,1	2,3	2,4
45.1	Трговина моторним возилима	-2,3	0,7	9,0	-3,8	10,2
45.2	Одржавање и поправак моторних возила	7,3	-6,1	4,1	-4,7	-7,1
45.3	Трговина дијеловима и прибором за моторна возила	2,1	-1,7	3,5	11,3	-3,1
45.4	Трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправак мотоцикала	7,0	-12,2	-10,8	0,6	-11,9
46	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	-2,7	-2,8	2,3	1,9	-0,3
46.1	Трговина на велико уз наканду или на основу уговора	4,6	-3,1	-3,9	3,9	-12,5
46.2	Трговина на велико пољопривредним сировинама и живим животињама	-3,8	-4,3	11,0	2,6	0,7
46.3	Трговина на велико храном, пићима и дуванским производима	3,9	3,9	-0,3	2,0	-2,0
46.4	Трговина на велико производима за домаћинство	-0,6	0,8	1,0	0,8	1,6
46.5	Трговина на велико информационо-комуникационом опремом	-20,3	3,6	-4,3	49,4	-8,4
46.6	Трговина на велико машинама, опремом и прибором	-19,0	22,4	2,2	17,5	10,3
46.7	Остала специјализована трговина на велико	2,2	-11,0	5,7	-2,3	-0,6
46.9	Неспецијализована трговина на велико	-18,0	0,6	1,4	3,9	3,2
47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	6,6	0,2	3,1	1,9	1,5
47.3	Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама	17,3	-0,6	2,2	1,1	-2,0
47-47.3	Трговина на мало осим трговине моторним горивима у специјализованим продавницама	3,0	0,5	3,5	2,2	2,8

*десезонирани подаци

*подаци за претходни период су ревидирани

Табела 3: Годишње стопе промјене оствареног промета дистрибутивне трговине

Шифра КД БиХ 2010	Назив дјелатности - КД БиХ 2010	2014				2015
		I	II	III	IV	I
G	Трговина на велико и мало, поправак моторних возила и мотоцикала	4,4	1,6	2,7	3,3	4,9
45	Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправак моторних возила и мотоцикала	1,1	-2,9	7,6	8,5	9,9
45.1	Трговина моторним возилима	-3,1	-6,1	7,8	3,1	16,4
45.2	Одржавање и поправак моторних возила	-12,6	-12,9	5,5	0,2	-17,7
45.3	Трговина дијеловима и прибором за моторна возила	11,8	5,9	8,6	15,5	9,7
45.4	Трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправак мотоцикала	-25,1	-34,1	-42,1	-13,7	-25,9
46	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	2,1	-0,9	-0,3	-2,0	2,9
46.1	Трговина на велико уз накнаду или на основу уговора	-4,8	-11,3	-7,3	-3,3	-15,6
46.2	Трговина на велико пољопривредним сировинама и живим животињама	4,4	-10,1	3,5	6,6	8,7
46.3	Трговина на велико храном, пићем и дуванским производима	7,4	12,5	6,8	9,8	3,6
46.4	Трговина на велико производима за домаћинство	-0,9	-1,2	0,9	-2,1	10,9
46.5	Трговина на велико информационо-комуникационом опремом	-4,3	-1,3	-7,3	17,8	35,0
46.6	Трговина на велико машинама, опремом и прибором	-2,5	9,8	-0,6	19,1	62,1
46.7	Остала специјализована трговина на велико	12,7	0,7	4,5	-5,9	-8,5
46.9	Неспецијализована трговина на велико	-17,3	-16,1	-16,1	-12,7	13,0
47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	9,0	7,0	7,6	12,6	7,7
47.3	Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама	22,6	17,5	9,8	20,1	0,7
47-47.3	Трговина на мало осим трговине моторним горивима у специјализованим продавницама	4,7	3,5	6,8	10,1	10,3

*календарски прилагођени подаци

*подаци за претходни период су ревидирани

Табела 4: Квартална серија индекса промета дистрибутивне трговине, 2010=100

Шифра КД БиХ 2010	Назив дјелатности - КД БиХ 2010	2014				2015
		I	II	III	IV	I
G	Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала	111,7	109,8	112,8	115,0	115,5
45	Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправка моторних возила и мотоцикала	93,8	92,6	98,3	100,5	103,0
45.1	Трговина моторним возилима	86,4	87,0	94,8	91,2	100,6
45.2	Одржавање и поправка моторних возила	75,0	70,4	73,3	69,8	64,9
45.3	Трговина дијеловима и прибором за моторна возила	114,3	112,4	116,3	129,4	125,4
45.4	Трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправка мотоцикала	28,6	25,1	22,4	22,6	19,9
46	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	110,1	106,9	109,4	111,5	111,1
46.1	Трговина на велико уз наканду или на основу уговора	80,3	77,8	74,8	77,7	68,0
46.2	Трговина на велико пољопривредним сировинама и живим животињама	150,9	144,4	160,2	164,3	165,4
46.3	Трговина на велико храном, пићем и дуванским производима	117,0	121,5	121,2	123,6	121,2
46.4	Трговина на велико производима за домаћинство	99,4	100,2	101,2	102,1	103,7
46.5	Трговина на велико информационо-комуникационом опремом	85,5	88,5	84,8	126,6	116,0
46.6	Трговина на велико машинама, опремом и прибором	91,2	111,6	114,1	134,1	147,9
46.7	Остала специјализована трговина на велико	119,3	106,3	112,3	109,8	109,2
46.9	Неспецијализована трговина на велико	102,6	103,2	104,7	108,7	112,2
47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	117,8	118,0	121,7	124,0	125,9
47.3	Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама	122,4	121,6	124,3	125,7	123,1
47-47.3	Трговина на мало осим трговине моторним горивима у специјализованим продавницама	116,1	116,7	120,7	123,4	126,9

*десезонирани подаци

*подаци за претходни период су ревидирани

Табела 5: Индикатори промета дистрибутивне трговине- изворна (неприлагођена) серија

Шифра КД БиХ 2010	Назив дјелатности - КД БиХ 2010	стопе промјене			индекси промета 2010=100				
		I 2015 IV 2014	I 2015 I 2014	I 2015 ø2014	I 2014	II 2014	III 2014	IV 2014	I 2015
G	Трговина на велико и мало, поправак моторних возила и мотоцикала	-16,4	4,0	-12,3	94,1	112,0	123,5	117,1	97,9
45	Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправак моторних возила и мотоцикала	-22,2	9,3	-10,6	78,4	95,2	99,7	110,1	85,7
45.1	Трговина моторним возилима	0,8	16,4	1,4	78,4	95,7	95,6	90,6	91,3
45.2	Одржавање и поправак моторних возила	-52,6	-29,4	-45,3	56,6	75,0	76,3	84,3	40,0
45.3	Трговина дијеловима и прибором за моторна возила	-33,8	11,5	-13,7	89,9	105,5	118,2	151,3	100,2
45.4	Трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправак мотоцикала	-6,6	-25,9	-37,6	17,1	28,0	22,5	13,6	12,7
46	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	-17,5	1,0	-14,2	92,5	109,5	120,2	113,2	93,4
46.1	Трговина на велико уз наканду или на основу уговора	-40,3	-20,4	-38,0	60,4	81,8	87,8	80,6	48,1
46.2	Трговина на велико пољопривредним сировинама и живим животињама	33,9	8,6	19,9	171,5	159,9	150,9	139,1	186,3
46.3	Трговина на велико храном, пићем и дуванским производима	-19,3	4,1	-14,9	98,6	123,4	133,0	127,2	102,6
46.4	Трговина на велико производима за домаћинство	-10,1	7,8	-3,8	88,7	95,9	106,5	106,4	95,6
46.5	Трговина на велико информационо-комуникационом опремом	-1,2	43,9	26,3	82,9	86,9	87,3	120,8	119,3
46.6	Трговина на велико машинама, опремом и прибором	-3,3	62,1	13,5	79,2	126,2	114,2	132,7	128,3
46.7	Остала специјализована трговина на велико	-23,2	-12,4	-24,0	96,9	112,0	127,5	110,5	84,9
46.9	Неспецијализована трговина на велико	-13,7	12,0	-7,7	85,4	104,6	113,7	110,9	95,7
47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	-13,7	8,6	-9,4	99,9	119,7	133,8	125,6	108,4
47.3	Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама	-20,2	3,6	-16,9	98,1	121,5	142,3	127,3	101,6
47-47.3	Трговина на мало осим трговине моторним горивима у специјализованим продавницама	-11,3	10,3	-6,7	100,6	119,0	130,8	125,0	110,9

*подаци за претходни период су ревидирани

Прилог: Извод из Класификације дјелатности КД БиХ 2010

Шифра КД БиХ 2010	Назив дјелатности - КД БиХ 2010
G	Трговина на велико и мало; поправка моторних возила и мотоцикала
45	Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправка моторних возила и мотоцикала
45.1	Трговина моторним возилима
45.2	Одржавање и поправка моторних возила
45.3	Трговина дијеловима и прибором за моторна возила
45.4	Трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправка мотоцикала
46	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима
46.1	Трговина на велико уз накнаду или на основу уговора
46.2	Трговина на велико пољопривредним сировинама и живим животињама
46.3	Трговина на велико храном, пићем и дуванским производима
46.4	Трговина на велико производима за домаћинство
46.5	Трговина на велико информационо-комуникационом опремом
46.6	Трговина на велико машинама, опремом и прибором
46.7	Остала специјализована трговина на велико
46.9	Неспецијализована трговина на велико
47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима
47.1	Трговина на мало у неспецијализованим продавницама
47.2	Трговина на мало храном, пићима и дуванским производима у специјализованим продавницама
47.3	Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама
47.4	Трговина на мало информационо-комуникационом опремом у специјализованим продавницама
47.5	Трговина на мало осталом опремом за домаћинство у специјализованим продавницама
47.6	Трговина на мало производима за културу и рекреацију у специјализованим продавницама
47.7	Трговина на мало осталом робом у специјализованим продавницама
47.8	Трговина на мало на штандовима и пијацама
47.9	Трговина на мало изван продавница, штандова и пијаца

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Циљ истраживања

Услугне статистике заузимају важно мјесто у националној економији и током посљедњих деценија све више добијају на значају. Разлог томе јесте чињеница да је велики број пословних субјекта регистрованих у услужним дјелатностима, посебно у дјелатностима трговине, те њихов промет има значајно учешће у укупно оствареном промету у земљи.

Статистика дистрибутивне трговине примарно има за циљ да пружи благовремене информације о промјени нивоа оствареног промета, али и другим релевантним индикаторима. Индекс промета дистрибутивне трговине један је од кључних индикатора економске активности земље који помаже органима државне управе и предузећима из приватног сектора у процесу доношења одлука. Примјењује се и за процјену резултата сектора трговине, потрошње становништва, као и при израчунавању националних рачуна.

Методологија истраживања дистрибутивне трговине је прописана Уредбом Савјета (ЕЗ) бр. 1165/98 о краткорочним пословним статистикама из 1998. (Анекс D) и њеним измјенама и допунама (у даљем тексту ЕУ-STS регулатива) као и препорукама Eurostata из ове статистичке области.

Обухват

Истраживањем су обухваћени пословни субјекти/правна лица која су према главној дјелатности регистрована да обављају дјелатност трговине (подручје G - КД БиХ 2010) те су у мањој мјери заступљени пословни субјекти који су према главној дјелатности регистровани у другим дјелатностима (индустрија, грађевинарство, угоститељство итд.), али остварују значајан промет у трговинским дјелатностима. За потребе истраживања коришћена је Класификација дјелатности Босне и Херцеговине- КД БиХ 2010 која је у потпуности усклађена са Европском класификацијом економских дјелатности NACE Rev. 2. Цјелокупно подручје Босне и Херцеговине је обухваћено истраживањем. Истраживањем нису обухваћени предузетници.

Узорак

За спровођење истраживања дистрибутивне трговине у БиХ користи се комбиновани метод пуног обухвата и стратификованог случајног узорка. Узорак је подијељен на стратуме према класи финансијског податка (финансијски извјештај за претходну годину) и дјелатности пословног субјекта (области 45, 46 и 47-КД БиХ 2010). Као помоћна стратификациона варијабла користи се број запослених. Изабрани узорак дистрибутивне трговине за 2015. годину репрезентативан је на нивоу Босне и Херцеговине, као и на нивоима Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко дистрикта БиХ.

Прикупљање и обрада података

У спровођењу истраживања учествују званичне статистичке институције у БиХ. Основна варијабла посматрања је квартални промет пословног субјекта без ПДВ-а, који је у складу са ЕУ-СТС регулативом исказан посебно. Подаци прикупљени од извјештајних јединица, путем обрасца К КПС ТРГ 02, представљају основу за процјену података за укупну популацију. Агрегирање промета на више нивое (област, подручје или специјални агрегати) дјелатности се врши прије компилације индекса.

Компилација индекса

Индекси промета дистрибутивне трговине исказују се у номиналним вриједностима и рачунају се у односу на базну (2010.) годину, која се према регулативи ревидира сваких пет година. Индекс промета изражен је у текућим цијенама (није отклоњен утицај промјене цијена).

Сезонско и календарско прилагођавање индекса

Статистичке институције у БиХ уважавајући начин дисеминације података у ЕУ, индексе објављује у сљедећим облицима:

- изворни (неприлагођени) индекси,
- сезонски прилагођени индекси- десезонирани индекси и
- календарски прилагођени индекси

Обзиром да десезонирани и календарски прилагођени индекси имају много већи значај и репрезентативнији су корисницима статистичких података детаљно су приказани у табеларном облику.

Десезонирање подразумијева да су подаци прилагођени за утицај сезоне и календарске дане. Подаци који се упоређују са подацима из претходног периода се, према препорукама Eurostata, презентирају и тумаче у десезонираном облику.

Календарско подешавање подразумијева да су подаци прилагођени за утицај календарских и радних дана. Подаци који се пореде са подацима истог периода претходне године се презентују и тумаче у календарски прилагођеној форми индекса или стопа раста. У случају да наведени календарски ефекти значајно утичу на посматрану временску серију, потребно је исте отклонити.

Календарско и сезонско прилагођавање врши се у Деметра апликацији (верзија 2.2) методом TRAMO-SEATS на изворним кварталним серијама података те у складу са смјерницама Eurostata. Због својства примијењене методе прилагођавања, додавањем нових опсервација могу настати одређене промјене на ранијој серији већ објављених сезонски и календарски прилагођених индекса.

Дисеминација података

Резултати истраживања изражавају се у облику индекса и стопа промјене те се од 2014. године у редовној кварталној динамици публикују у форми саопштења за јавност на веб страници Агенције за статистику БиХ (www.bhas.ba). Презентација и интерпретација индекса потпуно је усклађена с онима које су прописане ЕУ-СТС регулативом што омогућава домаћим и међународним корисницима непосредно поређење индекса промета дистрибутивне трговине БиХ са индексима других земаља.

Ревизија података

Редовна саопштења дистрибутивне трговине објављују се у кварталној динамици и садрже прелиминарне податке. Ревизија података подразумијева да се подаци за претходни квартал (t-1) ревидирају у складу са новим информацијама, те је могуће да се подаци објављени након ревизије разликују од раније објављених, прелиминарних података. У саопштењима је јасно назначено о којим се подацима ради, тако да корисници статистичких података могу правилно да их тумаче. О измјенама података и разлозима корисници ће бити обавјештени на прикладан и транспарентан начин, у редовним кварталним саопштењима и другим публикацијама за јавност као и на веб страници Агенције за статистику БиХ.

Дефиниције

Промет је укупан фактурисани износ који пословни субјект обрачуна за продате робе или пружене услуге у трговини током референтног периода трећим лицима и одговара њиховој тржишној вриједности. Укључује и трошкове повезане са продајом као што су транспорт, паковање итд. пренијете на купца, чак и ако су ти износи посебно исказани на фактурама. Порез на додату вриједност (ПДВ) искључен је из промета.

Дистрибутивна трговина укључује све облике трговинских активности, од набавке робе од произвођача до испоруке робе крајњем потрошачу на домаћем тржишту. Она обухвата: трговину на велико за сопствени рачун, посредовање у трговини на велико, трговину на мало и поправке моторних возила и мотоцикла, те трговину предметима за личну употребу или употребу у домаћинству.

Трговина на велико је активност куповине и препродаје робе индустријским, трговачким, професионалним корисницима и установама и другим пословним субјектима који се баве трговином на велико или на мало. Такође, укључује и транзитни промет робе (продаја робе која се по налогу продавца директно испоручује купцу без претходног ускладиштења код продавца).

Трговина на мало обухвата активности продаје роба крајњим потрошачима, односно становништву (за личну потрошњу или за употребу у домаћинству).

Скраћенице

ЕУ- Европска унија

Eurostat- Статистички уред Европске уније

ФЗС ФБиХ- Федерални завод за статистику Федерације БиХ

КД БиХ 2010- Класификација дјелатности Босне и Херцеговине 2010

NACE Rev.2- Статистичка класификација економских дјелатности у ЕУ

РЗС РС- Републички завод за статистику Републике Српске

СПР- Статистички пословни регистар

- нема појаве